

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 l.

HÍRDETÉSEK:
6-hasabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, január 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérleltek: Az aradi pénzügyintézetek.
- A javító-intézet nem javít.
- A kereskedő.
- A kiegyezés munkája.
- Ujítások a városi pénztárban.
- Giron ur elutazott.
- Koritovszky lovag büntérsai.
- Báli kaland.
- Három revolver-lövés.
- Az aradi jószágigazgatóság.
- A város ellejejtett földbirtoka.
- A konak cáfol.
- Aradi ember halála Amerikában.
- Váljunk el!
- Egy magyar nyomdász szerenésje.
- Tárcs: A szépek szigete. Irta: Szathmáry K.
- Regény-Gaarnok: A távollévő. Irta: Montégut Maurice.

Az aradi pénzügyintézetek.

Arad, január 8

A pénzpiac Meteorja a hitelviszonyok egén mutatkozó napfoltokból mindeddig határozott prognózist nem tudott adni. A ki a jövődőlésre vállalkozott volna, azt mindenuntalan megtéveszthették azok a körülmények, a melyeknek hatása sohase volt az, amit vártak. Leszállott a kamatláb. A nehéz kövekből, a melyekkel a szivek megkönnyebbültek, a képzelet világában rohamosan épültek az ipartelepek, a melyek létezését eddig a drága pénz tette lehetetlenné. Es hol vannak azok az ipartelepek? Az olcsó, könnyen hozzáférhető tőke bázisán fürge, élénk hiteléletet, új

alkotások egész seregét remélték a bizakodók.

E helyett a pénzügyintézetek maguk se tudnak mit csinálni a tőkájükkal, amit a közönség újabb bajjal szenved meg. A bankok egyöntetüen leszállították a betétek kamatlábát, oly módon, hogy a betétek adóját, amit eddig a bankok fizettek, most a közönséggel fizettetik meg.

Hogy a helyzet tényleg egész súlyval indokolta-e ezt, nem tudjuk. De hát bekövetkezett s a közönség érzi.

A pénzpiacra nehezedő lidérenyomást megérezték az aradi pénzügyintézetek is és ezt nem hagyhatjuk figyelmen kívül akkor, amikor az aradi pénzügyintézetek mult évi üzleti eredményeivel és a mult év után fizetendő osztalékkal foglalkozunk.

Az Aradi Első Takarékpénztár, Arad ezen legrégebb pénzügyintézete, megbirkózott a nyomasztó körülményekkel; az üzletágak legtöbbszörében emelkedést ért el és részvényenkint a tavalyi osztalékot, 160 koronát fizeti.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár már ki is fizette az osztalékot: 30 koronát. Az intézet tudvalevően mindaddig ennyit fizet, a mig tartaléktökeje a 2 millió koronát el nem éri. Az idén is tekintélyes összeggel gyarapszik a tartaléktöke s a jelzett összegre valószínűleg néhány év alatt eljut.

Az aradmegyei takarékpénztár a tavalyi osztalékot, 100 koronát fizeti. Az üzleti eredmény a tavalyinál kedvezőbb.

A legnagyobb érdeklődéssel várja azon-

ban a közönség az Aradi Polgári Takarékpénztár és az Aradi Ipar- és Népbank üzleti eredményét. Az elsőét annak okán, hogy csak tavaly mentették meg az intézetet az életnek és a virágzásnak, az utóbbi pedig a közelmultban károsodott a volt vezérigazgató, Böhm Adolf sikkasztásai által.

A Polgári Takarékpénztár az új részvények után már kifizette a kikötött 5 százalék kamatot. A régi részvények osztalékára még nem határozott az igazgatóság. Két áramlat viaskodik egymással. Az egyik azt kívánja, hogy a régi részvényekre, csak úgy mint az újak után, öt százalék osztalékot fizessenek. A másik áramlat azzal az összeggel, a mely a régi részvények osztalékára esnek, a tartaléktöket szeretné gyarapítani, hogy az intézet iránt amugy is meglevő bizalmat öregbítse; s ha ezzel a régi részvényesek rövidsége szenvednének is, ez az önzetlen eljárás fokozná a takarékpénztár jó hírét, alapjának biztosságát.

Az Aradi Ipar- és Népbank osztalékára nézve kétféle számítás uralkodik. Az egyik Tagányi István a bank elnökének a rendkívüli közgyűlés alkalmával tett nyilatkozatára támaszkodik. Tagányi azt mondta ugyanis, hogy az üzleti esztendő fényesen bevált és már akkor (december elején volt) 200.000 koronán felül való nyereséget képes kimutatni az intézet, annyit, a mennyi az előző években sohase volt. Ezt véve alapul, az osztalék a tavalyinál, 50 koronánál kisebb nem lehet. Egy másik, ed-

TÁRCA

A szépek szigete.

Irta: Szathmáry Károly.

Még alig takarta be az irigy ködös lég a „Snowdon“ karsu csucsát, s alig olvadt össze az estszürületben Észak Wales hegyes-völgyes partja a szemhatárral, hajónk a rövid három órás tengeri ut végére ér, s imhol a Szt-György csatorna másik partján vagyunk; ráléphetünk az „örökzöld sziget“ földjére.

Kingstown ban kötve ki a hajó, a vasuti kocsihoz az alig 20-25 lépés széles perronon áthaladva, mihamar a nem ép legnyugotibb kulturára valló, primitív, régi piszkos vasuti kocsiokon robogunk a főváros, Dublin felé.

Irország természeti bájairól, tavaszának ellenállhatatlanságáról, nyarának üdeségéről, de főleg karsu, szöke nőinek szépségéről bizonyára hallott már az olvasó. Ezekre s ezekre megy évenkint azok száma, kik valóságban gyönyörködnek e bájos sziget szépségeiben, s a felejthetetlen emlékek között azonban sokszor egy-egy ragyogóbb szempár tovább megörzi minden közös sorsát „a feledést“. Így tehát már is elfogulva lép az utas a messzi földre, s főleg a főváros hölgyeit látva, nemcsak szeme s nyaka fárad ki, hanem Dublin „korzóját“, a

hires „Sackville-Street“ a világ legszebb utcájának gondolja.

A pillanat itélete után, bizony nem sok sovinizmus kell, hogy a reklám ily mérve mellett elfogja az embert az irigység. De még ez hagyján. Menjünk csak végig a „Liffey“ partján, a kereskedelem s forgalom ez ösztönszerű fővonalán. Bizony elszégyelheti magát az angol politikus, látva a kidölt-bedölt házakat, üres boltelhelyiségeket, pusztulást stb. De ez még csak az első lapja annak a könyvnek, melyre az íreket tönkretévő politika története van írva. A most már kellemetlenül érzés, megbánás, egyszerre nem tehet minden jóvá.

A folyó partján láthatjuk az alkirályi palotát, a Viceregal Lodge-t; egyszerű, ódon épület, s csak a téli „season“ beálltával költözik be az élet, hogy az ir „beauty“k, szépségük büszke tudatában, pazar öltözékeikben hódoljanak a trón képviselőjének.

Látni való különben nem sok akad. Ha nem volna utánzás a hasonlat, úgy Dublin gondolatjának is bizvást hívhatnók, azt a kis kétéke-rekű taligát, melyen egymásnak háttal oldalt ülnek az utasok. Módnélkül olcsó ez a közlekedés, 30 kr.-ért viszi az embert bárhova, de jaj az oldalon kiálló lábaknak! A még hozzá nem szokott úgy összegubbaszkodik, ha kocsija más járműhöz ér, hogy sok derült pillanatot szerez a járókelőknek.

Sokkal több látnivalót nyújt a vidék az ő

maga mivoltában. Hogy mentől kedvezőbb képet nyerjünk „Erin“ szigetéről, menjünk le először délnek, s aztán fel északra az óriások birodalmába. A „Gaelok“ e köves, szegény földjét akár két részre oszthatjuk. A Dublintól nyugatra húzott vonal alatt, a robogó vonatról s a döcögő utazó kocsiról a kulturának nem sok nyomait találjuk. Angol emberrel vele születik az a tudat, hogy az ir nép nyomorult, szegény, s oly viskókban lakik, melybe ő a kutyáját sem igen eresztene, de másnak, különösen Angliából, a kultúra ez otthonából jöve, nagyon visszatetsző.

Vasuttal menve le egész Bauty-ig, ott már várja az embert a Vau, s a négy ló hamar teszi meg Giengariffig a 10 mf.-nyi kapaszkodást; a Bauty-i öbölbe pár szép kilátás nyílik s az Atlanti Oceánnak e behuzódó része felett, a lenyugvó nap tüzeiben, pompás szinompában érjük el az eccles-hotelt. A hotel vendégek ép most fejezik be tennisz játékukat, s élénk figyelemmel nézegetik a magas ülésekről lekapaszkodó, poros utasokat. Csakhamar alkony borul a hegy övezte szép völgyre s a néma csendben csak egy-egy vízimadár méla hangja szólal be az éjbe.

Másnap hosszú ut van előttünk: a 38 mf. (kb. 60 km.) „Prince of Wales“ „Tour“. Már az indulás előtt egy jó órával kezdik a hotel előtt készen váró „coach“ ok jobb helyeit elloglalni s egész vásár lesz itt, mire az indulás

digelé ellenőrizhetlen forrás szerint azonban az igazgatóság részvényenként 32 korona osztalék fizetését fogja javaslatba hozni. Ezt a részvényesek köreiben nem tartják valószínűnek, mert valószínűtlenné teszi a fentebb említett 200.000 koronás üzleti eredmény.

A Viktoria takaré- és hitelintézet igazgatósága azt fogja javasolni a közgyűlésnek, hogy részvényenként a tavalyi osztalékot, 16 koronát fizessenek.

Lényegében tehát a tavalyi helyzet áll fenn. A pénzpiac időjósai pedig jövendölgetik, habár féltő, csak az eddigi sikerrel, hogy „tartós javulás várható.“ De régóta várjuk.

+

A képviselőház holnap, pénteken tartja a karácsonyi szünet óta első érdemleges ülését, a melyen a kivándorlási javaslatok tárgyalását folytatják. A napirend előtt Kossuth Ferenc szóba hozza a „N. Fr. Presse“ ismert cikke nyomán a kiegyezést és annak tartalma felől sürgős felvilágosítást fog kérni. Széll Kálmán miniszterelnök értesülésünk szerint azonnal nyilatkozni fog.

Választási mozgalmak. A Major Ferenc elhunytá utáni következtében megüresedett nyitra-zsámbokréti kerületben már megindultak a választási mozgalmak. Mint egy táviratunk jelenti, a szabadalvűpárt *Sporzon* Ernőt, a privigyai kerület volt képviselőjét fogja felleptetni, esetleg *Tarnóczy* Kázmér földbirtokost. A néppárt *Kass* Ivor bárót jelöli, kivétel nélkül a győzelemre, mert a fanatikus totlakosság katolikus képviselőt akar. A nagyszombati kerületben, a mely *Degen* Gusztáv halálával üresedett meg, a szabadalvűpárt *Cziráky* László grófot, a függetlenségi pedig *Kovács* Dénes dr.-t fogja jelölni. Ugyanitt fellép *Zsombor* Géza, a soproni radikálisok vezére is.

A javító-intézet nem javít.

(A társasrendszer hibái.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Budapest, január 8.

A lapok ma egy törvényszéki tárgyalásról adnak hírt, melyen egy elzúllott suhancot, ki nemrég szabadult ki a javító-intézetből,lopásért újra egy esztendőre javító-intézeti fogházra ítélték. A suhanc az ítélet kihirdetésé

után a bíróság színe előtt hangos tiltakozással így fakadt ki:

— Nem megyek a javító-intézetbe — mondta — mert ott nem javulok meg. A javító-intézetben csak rosszat tanultam, megtanítottak a társaim a lopásnak minden módjára, kiképezték minden cselogságra s mikor kiszabadultam, első dögöm volt, hogy kipróbáljam az ő tanításukat. Ne tessék tehát a javító-intézetbe küldeni, inkább megyek a fegyházba.

Megdöbbenő ez a kritika ama kimutatásokkal szemben, amiket maguk a javító-intézetek szoktak kiadni. Azok szerint a kimutatók szerint ugyanis az odakerült elzúllott gyermekek 75 százaléka megjavul és tisztességes pályára lépve, a társadalom hasznos tagjává lesz. Most pedig előlép egy zúllott legény és kikiáltja a megsemmisítő kritikát, hogy a javító-intézet nem javít, sőt ront. És ezt a kritikát nem is lehet laikus ítéletnek mondani, mert olyan valaki gyakorolja ezt a kritikát, a ki a saját tapasztalataira alakítja, amit mond. Aki eklektikus ténnyel, újabb bünbeséssel mutatta be, hogy ő csakugyan nem javult meg és aki fél az újabb javító-intézeti fogság ama következtetésétől, hogy ő már most aztán egészen javíthatatlanná válik.

A javító intézeteknek mai szervezetükben való rontó hatását sok komoly, tudós vélemény is hirdette. Legnagyobb hibájuk ugyanis a *társasrendszer*. Ennek a veszedelmes hatására maga a természet is rámutat. A természet adja a példát, hogy egy üdödött alma rothadásában az egészséges almákat is megrontja.

Ez áll az emberekre és áll legfőképpen a fiatal gyerekekre, akiknek a lelke viaszmodra minden benyomás befogadására kész. Tanítók, felügyelők a legszigorubb ellenőrzés mellett sem tudnak megakadályozni bizonyos közléseket, melyek a javító-intézetek növendékei között történnek. Az éj csöndjében a közös hálószobában gyakran órák hosszat folyik a titkos diskurzus a növendékek között s bizony az ilyen diskurzusok nem erkölcsös témákról szoktak folyni.

Valóságos tolvajnyelvük van ezeknek a gyerekeknek. A szigorú felügyelet csak kiélelteti fufangjukat. Látszik ez a legapróbb dolgokon. A javító-intézetben például tiltva van a fiuknak a dohányzás. Már pedig ezek a zúllott legénykék már kisgyerekek korukban abban találtak élvezetet, hogy fölstedték az utcán a szivar- vagy cigarettacsutkát és nagy kéjjel

pöfékelték a füstöt. Ez az élvezet, most, hogy el van tiltva nekik, isteni élvezetként tűnik föl előttük. És valóban hihetetlen leleményességet fejtenek ki, hogy egy kis dohányhoz hozzájuszanak. Aki közülök az intézeti kert kerítése közelébe férközik, akár a ruháját is becseréli egy kis dohányért. Azt aztán éjnek éjszakáján szörnyű titokban elfüstöli. Persze a felügyelő orra olyan, mint a fináncé, rögtön megérzi a dohányfüstöt s a füstölő bizony irgalom nélkül belekerül a magánzárkába. De azért a legközelebbi alkalommal, ha dohányhoz juthat, megint akár az ingét is odaadja érte.

Ez a kis ártatlan példa magában is következtetést ad arra, hogy csupa rossz fiú társaságában a jobb hajlandóságú is nehezen javulhat meg. És ez a társasrendszer a legélesebb argumentum a javító-intézetek ellen.

Az tehát a kérdés, miképen lehessen a javítás problémáját megoldani? Hát van rája egy mód, ideális értelemben a legszebb mód: a javításra szoruló gyermekeket *külön-külön, becsületes familiáknál kell elhelyezni valahol a vidéken*, ahol mindig tisztességes példát látnak maguk előtt, ahol semmi sem emlékezteti őket a maguk multbeli hibáira és ahol minden arra készteti őket, hogy becsülettel éljenek.

Csakhogy ennek a kivitele elé az a nagy akadály merül, hogy sokkal több a zúlló gyermek, mint a hány tisztességes familia vállalkozni akad rája, hogy ezeket magához fogadja.

Az lesz a társadalom legnagyobb jótévője, aki megoldást fog találni arra a problémára, hogy a veszendőnek induló gyermekeket megtudják menteni a tisztességes társadalomnak.

TÁVIRATOK.

Castro, a vadember.

Páris, január 8. A *New York Herald* párisi kiadása *Matos* venezuelai felkelővezérnek egy táviratát közli, a mely szerint Venezuela szerelességének oka *Castro* elnök, a ki erkölcs és kormányzóképeség nélkül való ember, szóval valóságos vadember. *Castro* folyton üldözött mindenkit, a kit ellenségnek tartott, katonákat, kereskedőket és parasztokat egészségtelen börtönökbe vettetett és bilincsre veretett. Két éven át minduntalan felgyújtották a munkások házeit és a hajósok csónakjait és megsarcolták és bombáztak olyan városokat, a

ideje elérkezik. 6—8 ilyen nagy kocsi, 20—25 utassal, egyenként indul el naponta Killarney felé, illetőleg vissza, s boldog, ki az első kocsiól kárörvendően nézheti, hogy nyelik a port a többiek. Bajos leírni e szép kocsit bájait, s a számtalan kilátás változatos gyönyöreit. Hegy, völgy, patak, tó, erdő s köziklak oly érdekes változatait adja a természet, hogy az ember már-már megunja a „holidays“ it élvező, főleg angol s amerikai szomszédja elragadtatását. Elhagyva a kenmaret, a magashban a Looscannag-Lough (tó) mellett elhaladva, csakhamar elérjük az egész ut „crème“-jét, a felséges kilátást Killarney-felé, a Muckros-tó felett. Innen már társaim, mint a kik jól végezték dolgukat, megcsendesedtek s csak mikor beértünk a faluba, illetőleg a hotelek tömkelegébe, kezdtek reagálni a portások csábításaira. Csakhamar a Hotel Viktória kényelmes erkélyéről élvezzük a Lough Leane-re nyíló „drága“ kilátást.

E szép ut teljes élvezését azonban nagyon is megzavarta a szegénység s az igaz nyomor minduntalan szembetűnése. Az utakon a koldusok és ácsorgó emberek számtalanjaival találkozunk s bár órákon át rázatjuk magunkat, a „mail coach“ nevet alig érdemlő járműveken, házakat bizony nem igen látni. Nem kísérik itt az utast egyik faluból a másikba azok a barátságos kis házak, cottage-ok, melyek között az ember mintegy villasorban sé-

tál, hanem itt sziklatövében, kövekből durván összerakott, rongyos tetejű viskókban húzódik meg a nyomoruság. A látvány határozottan nem lélekemelő. A szemérmelenség, mely már a férfiak kalapviselésében, nők fésületlenségében, öltözékeik rendtelenségében látszik, csak harmoniál az uton szaladgáló rongyos gyerekekkel, kik elől sivitva menekül egy-egy agárnyi sovány malac, a bőven húzott kókerítés mögött, mintha ezzel lehetne elkeríteni a szem elől, a kirívó szegénységet.

A korábbi évek politikájának rossz gyümölcseként láthatjuk a kidőlt-bedőlt kuriákat, különösen Galway stb. körül s az állandóan pillanatnyi pénzzavarban szenvedő ír nemes szinte tipikus alak lett.

De még ez hagyján, hanem azért is nagyon meg kell fizetni a szegény farmernek; hogy honnan veszi a pénzt hozzá, az tényleg fogas kérdés. Oly földért, illetőleg kömezőért, melyet egy angol gazda ingyen sem fogadna el, 40—50 frt. bért fizet. Ha jobban érdeklődünk, úgy megludhatjuk, hogy a férfiak javarésze a gazdasági év nagyrészt keményen át dolgozzák — Angliában s csak november felé jön haza, magával hozza keservesen megtakarított pénzét, 15—16 fontot (360—400 koronát), s ebből fizeti meg a bért s tengeti át a telet családjával. Így megy ez évről-évre s ha tavasszal az angol gazda rendes időben nem kapja meg ír munkásait, úgy tudja, hogy biz-

tos utiköltségre nem tellett, s rögtön küldi is azt. A kivándorlás mindig nagyobb mérveket ölt, évente átlag negyvenezer ember veszi kezébe a vándorbotot s a milyen lusta az ír itthon, oly szorgalmas az idegenben, hol még a leiketlen uszások elől is mentve van, kik ellen mostanában szervezték a „savings bank“ okat. De még az idegenben is megörik hazaszeretetőket s minden oly mozgalom, mely hazájuk felszabadítására irányul, lelkes hívőkre talál.

Killarney! Mint egyesited e szép országban a természet gazdagságát, répe szegénységével. Látni itt mindenféle nemzetiséget, s az idevalók s utazók vidámságából, a korcsmák (főlős számmal) zajából nem is e nyugati pontra gondol az ember, de erősen lehűti a kedélyeket, hogy az alig ötezer lakosu helyen, ötven-hatvan rendőr ügyel a röndre.

Ne higyük ám, hogy úgy van ez itt szél-tében-hosszában. Dublintól északra haladva a kultúrának sok szép jelét látjuk, a virágzó kertek, zöldelő földek, füstölő gyárcémények nyitják a korábbiak hatását. Mily élénk Belfast! Utcai az élettel-teliek, s a virágzó ipar, kereskedelem lüktet ereiben. Az alig száz éve fennálló város máris Irország legjelentékenyebbje, s mértőfdolnyai hosszu rakpartjairól egymásután jönnek-mennek a világforgalom hajói.

A kies, hegy-völgy, s vízben dúd London-

melyeknek egyetlen bűnök az volt, hogy forradalmi csapatoktól voltak megszállva. Az európai hatalmasságok közös eljárására azok az önkényes intézkedések adtak okot, a melyeket Castro az idegenek ellen tett. Mihelyt Castrot megfosztják méltóságától, Venezuela visszkapja nyugalmit és hitelét. Matos azt gondolja, hogy az amerikai Egyesült-Államoknak a helyett, hogy visszautasították a választott bírói tisztet, éppen ellenkezőleg közbe kellett volna lépniük. Ez lett volna kötelességük Amerikával és az egész emberiséggel szemben.

Fenyegető sztrájk.

Barcelona, január 8. A hajógyári munkások sztrájkja komoly természetűvé kezd válni és már-már más üzemek munkásaira is kiterjed. A sztrájkolók erőszakosságokat követnek el. A rendőrséggel ismételt összeütközések, miközben néhány revolverlövés is előfordult. A sztrájkolók az északi vasut raktárait leöntötték petrolummal és több állomáson fenyegetik az áruházakat. A város környékén lévő mezőn két bombát találtak, a melyek hasonlóak azokhoz, a melyek a liceal katasztrófát okozták. A barcelonai kormányzó elrendelte a polgárőrség összevonását.

Ujitások a városi pénztárban.

(Az első heti gyakorlat után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

Az aradvárosi pénztárkezelés reformját, mint megirtuk, elejtették. A nagyszabású, régóta készülő reform helyett azonban a jelen év kezdetétől több ujitást vittek keresztül, melyekre a közigazgatás egyszerűsítése szempontjából az árvaszékhez intézett miniszteri rendelet adott okot. A tanács ugyanis az árvaszéki pénztárkezelés mintájára rendelte el az ujitásokat a közpénztárnál is.

Január elseje óta lépett életbe az új rend, s az egy heti gyakorlat azt mutatja, hogy a pénztár személyzetét ugyancsak *megterhelte az ujitással járó munka.*

A tanács rendelete értelmében a takarékpénztári könyvek kötményezetnek és pedig nemcsak a város tulajdonát képező alapokra, hanem a biztosítékul szolgáló letételekre nézve is.

A személyazonosság megállapítását precízé, de egyben nehezkessé tette a rendelet. Ha ugyanis a város valamely vállalkozója, vagy

dery grófságon haladjunk tovább felfelé, az óriások birodalmába. Portrushtól kis gőzvasúton, alig egy óra alatt érünk a „Giant's Causeway” (Riesendamm)-hez, a népregék e híres helyéhez. Valóban a hatalmas természet csodás alkotása e 40,000 bazalt oszlop tömege, mely a magas tengerpart alatt állandóan harcra, a tenger romboló erejével. Ezen öt-hét oldalú szabályos felül homorú vagy domború oszlopok, különös hatással vannak az ember képzetére itt, e sziget ez e' hagyott pontján. Ez óriás oszlopok különbözőképp csoportosulnak, s neveik a „Honeycomb”, „Ladys Fann” stb mind egy-egy egyszerű bájos kis meséhez fűződnek.

Ismeretes az a rege, hogy a hajdan egy földet alkotó Skócia, (Staffa sziget), és Írország óriásai hadilábon álltak, s midőn a hadiüzenetet hozó követet, az egyik vezér neje fogadta, ez a vezér után tudakozódott, az asszony restelése, hogy ura még mámorosan alszik s azt állította, hogy a vezér künn van, s csak csecsemő fia van honn; s udvariasan megmutatta a szomszéd szobában alvó férjét a vendégnek, ki ész nélkül rohant haza ijedtében, látva, hogy a csecsemő is vetélkedhetik itt vele. Így maradt el akkor egy borzasztó háború s így maradt épen a hatalmas bazalt-alkotmány, melyben oly profánul gyönyörködik a késő századok fia.

bárki is pénzt vesz fel a főpénztárnál, s az illető tisztviselő nem ismeri, két ismeretes tanút kell hoznia, kik személyesen és aláírásukkal is igazolják a személyazonosságot.

A takarékpénztári betétek kivétele csak a polgármester aláírásával ellátott utalvánnyal eszközölhető ezután az új rend értelmében. Ezenkívül több kezelési ujtás is lépett életbe.

Ezek tisztán a közpénztárt érdeklő dolgok. Vannak azután az árvaszéknél életbeléptetett pénztárkezelési ujitások között is olyanok, melyek a főpénztárt terhelik. Két tanút kell vinnie a pénz felvételéhez annak, a ki nem tud írni. Természetesen szükségesek a személyazonosságot illető tanúk az árvapénzek átvételénél is. Ha más hatósághoz, vagy pénztárhoz pénzküldeményt menesztenek, ezen kívül elismervény is mellékelendő, s ezt az átvétel után a hatóság visszaküldi.

Mindezek, s még számos kisebb ujtás, ha — amint megjegyztük — precízebbé is teszik a pénztárkezelést, de sok nehézséget támasztanak. Ez most az első hét leteltével már világosan konstatálható, valamint az is, hogy a *közönség kényelmetlenül tartja az új eljárást.*

Ugy a közönség, mint a hivatali személyzet, s a biztonság szempontjából a számféjtésnek és bevételvezetésnek különválasztása volna a legszükségesebb ujtás, mely annál is inkább kerestülvihető, mert nem igényeli a személyzet megszorítását, csak új beosztást.

A kereskedő.

A *Honi Ipar* mai számából adjuk — kivonatban — az alábbi, sok igazságot tartalmazó cikket.

Ha valaki jól zongorázik, az művész, ha egy lakatos remeket alkot, akkor ez rendesen műdarab, ha egy festő képet vagy a szobrász egy szobrót kiállít, mindenki azt mondja: ez művészet.

Ha a kereskedő jó üzletet csinál vagy egy régen raktáron lévő áru darabot végre elad, ez szintén művészet, — de nem etikai értelemben, hanem azt mondjuk, ez fogás, vagy egyszerűen becsapásnak minősítjük. A vevő látta ugyan mit vett, a kereskedő azonban tudta, hogy olyasmint adott el, a mit már eladhatatlannak tekintett, ennél fogva szintén művészetnek minősítette ettől való szabadulását.

Sajnos, tudjuk, hogy a kereskedőt Magyarországon legutolsó sorban tekintik művészeknek s éppen ezért művészet kell hozzá, hogy a kereskedőt a nagy közönség előtt mint művészt bemutassuk.

Tekintsük első sorban a kis szatócsot, a ki kora reggeltől késő estig a vevők rendelkezésére áll, mily ügyességgel kell neki az igen vegyes vevőknek hízlelni, itt egy szakácsnő, ott egy nagysága, azután egy kocsis, később a háziur szerepét játsza, szóval oly alakító képességgel bír, melyért egy színész megirigyelhetné, ha egyáltalán sorsa irigylésre méltó volna.

Menjünk egy fokkal feljebb. — Egy divatárú üzletben mily tapintattal kell eljárnia a segédnek, hogy a vevőnek azt eladja, a mit az kíván, mert habár a vevő ugyan szándékosan vásárolni, de ritkán van teljesen tisztában azzal, hogy mit és milyet vegyen s ugyszólván suggerálni, hypnotizálni kell ennek vagy annak vételére. Ily esetben a segéd gondolatvasóvá, hypnotisurré válik. Egyben a legjobb modorral kell bírnia és válogatott szavakat kell használnia. Szóval oly tulajdonságokkal kell bírnia, a melyek társadalmi embereknek gyakran hiányoznak. — A kereskedőnek tehát itt bizonyos mértékben self made man-nak kell lenni.

Menjünk egy fokkal tovább. Az *utolsó kereskedő*, a kinek vevői különböző helyeken vannak, hogyan kell annak elkészülnie, hogy üzletét megcsinálhassa. Első sorban vevői hitelviszonyairól, valamint az utazó konkurrenciáról kell tájékozva lenni, — a konkurrencset egyszerű megelőzni, egyszerű előre engedni kell; ott kiszoritani, másutt újra magát bevezetni, a miről a nagy közönségnek fogalma sincsen.

A gyáros. Ebben az összes tulajdonságoknak, a melyet előbb felsoroltam, összpontosítva kell, hogy legyenek, miután mindennel számolnia kell: mibe kerül a munkabér, költség, veszteség s utóljára a haszon. Együttal ironnak is kell lennie, mert árjegyzékét kell megszerkesztenie, kellő módon árut ajánlani és ebben leleményesnek kell lennie, hogy a közönség mindazt megtalálja, a mit a gyáros neki mutatni, mondani akar. — Ha a tisztesség és a szoliditás decorumát nem akarja sérteni, nem szabad vásári lármát csapni, de ha nagy forgalmat akar elérni, a közönség figyelmét kell, hogy felhívja cikkeire.

Parancsnoknak is kell lennie és alantassait vezetnie, alkalmazhatóságukat ismerni kell, mert másképp csak alkalmatlan munkaerővel bír, a mely csak árt neki. — Embereinek igényeit is kell ismerie, hogy mindenkit érdeme szerint kielégíthessen, — titkos rendőrnek is kell lennie, hogy titokban megfigyeléseket tethessen alkalmazottainál, hogy jellemük és becsületükről meggyőződjék. — Szóval kiváló és sokoldalúnak kell lennie, hogy egyik vagy másik módon kárt ne szenvedjen, mindehhez azonban annyi intelligencia és erő kell, mely a lehetetlenséggel határos.

És mégis volt alkalmunk legutóbb, habár távolról, egy oly embert megismerni — a mostanában elhalt híres gyáros — Kruppot. Ez mindent tudott, mindenre volt gondja és mindent áttekintett.

Ha mind ez elmondottakat viszonyainkra akarjuk alkalmazni, be kell vallanunk, hogy kereskedőink nagy része *kevés*, sőt igen kevés ily tulajdonsággal bír.

Egy hasonlatot a magyar kereskedő és az osztrák vagy német, angol között alig merünk kockáztatni. — Tisztelt a kivételeknek! — De a kivételeseknek annyi kereskedelmi intelligenciájuk van, mint külföldön minden jobb kereskedőnek. Egy általános, mindenki egyetemes képzettség, amely a kereskedőt a nyilvános szereplésre predestinálná, nálunk, sajnos, csak igen ritkán található. — Vannak ugyan egyesek, de ezek, úgy szólván, elszigetelten állanak és szaktársaik által tiszteletteljesen kerülve, más osztályok által pedig elkeseredetten támadva lesznek. — Hogyan vegye át nálunk a kereskedő a vezető szerepét, ha értelmes tömeg hiányzik hozzá: egy vezető, csapat nélkül olyan, mint egy gép gőz nélkül.

Ha az egyes államok legutóbbi ötven év történeti fejlődésére visszapillantunk, úgy tekintve egynehány szabadságharctól, azt látjuk, hogy a mozgalmak mind a kereskedelmi politika körül forogtak; ki olcsóbb árut hoz a piacra meghódítja azt és az ellenséget leveri.

Lássuk, miként készül el Angliában a kereskedő a pályájára, többnyire előbb érettségit tesz, azután a különféle áruismét tanulja meg és egy ideig utazik, hogy a világot megismerje s csak ha így kellően érett, juthat álláshoz. — Fiatal emberek, kik ily egyoldalú képzettséggel bírnak, mint nálunk, ott igen kevés akad. — Nálunk, ha egy gyermek a 14. életkorát elérte, két-három évig inaszkodik, s ha felszabadul, lesz belőle segéd, később utazó, esetleg önálló és ez nagyjában a mi kereskedőnk. Azok, akik érettségit tettek, vagy kereskedelmet végeztek, hivatalnokok lesznek. A hivatalnokok pedig nálunk gépek. Az a tudat, hogy a vizsgát letette és az egyéves önkéntességi joga megvan, elvakítja s mindenkit lenéz, a ki nem tartalékos tiszt. Nálunk ez a legfőbb cél. — Hogy ennek a fiatal embernek csak most kell kezdeni tanulni, senkinek sem jut eszébe. Minek? Hisz érettségit tett! De mily keveset használ nálunk az érettségi, bizonyítja sok esetben, hogy az érettségizett még némely irni, sőt beszélni sem tud.

Chovinismusunk bármennyire idegenkedik ettől, mégis tagadhatatlan, hogy minden magyar kereskedőnek legalább németül kell tudni, épen úgy, mint a németnek angolul.

Ami államfentartó országunkban épen a kereskedő a legnagyobb szerep, ő fizeti a legtöbb adót, ő foglalkoztatja a legtöbb embert, közvetíti a külfölddel a forgalmat és csak a kereskedő van hivatala saját hazáját méltóan képviselni.

Diplomatának lenni ma nem nagy dolog, ehhez csak jó csengésű név és befolyásos rokonság kell, de kereskedőnek lenni, a szó szo-

ros értelmében, ehhez művészet kell, mert a kereskedő a kultúra fejlesztője és uttörő szolgálatokat tesz azon országnak, amelyben lakik. Ma már kardcsörtetéssel nem lehet imponálni, hanem műveltséggel és versenyképességgel.

A kereskedő művészete az, amely a hazai ipart megeremtheti és fejlesztheti. Ha azonban előkelő iparvállalataink élén nem csupa *hivatalnokok*, hanem igazi művelt kereskedők állnának, kik nemcsak igazgatósdi játszanának, hanem igazán azok lennének is, akkor másként állanánk. De így az igazgató, aki aláír, a titkár, aki referál, az irodafőnök, aki elrendel mindent, szóval olyan apparatus, amelylyel a külfölddel versenyezni nem lehet. Egy ily hatalmas apparatus sok pénzbe kerül és ezzel az árut terheli meg, miért is a kereskedő nem veheti azt meg és *kénytelen* külföldi árut hozatni. Sok esetben a magyar vidéki kereskedő egyenes ellensége a magyar iparnak, mert a külföldinél nagyobb előzékenységgel találkozik.

És itt ismétlem, ha gyáraink élén kereskedők volnának, kik szakemberek és társadalmi intelligenciával bírnának, úgy legtöbb esetben sikerülne a hazai termékeket bevezetni. De így előfordul, hogy egy utazó, ki ma cognacot árult, holnap üvegárut ajánl, egy másikat, a ki kézműárut kínált, ma gépeket akar eladni. Alapjában véve ugyan nincs benne semmi, mert ha az utazónak agilis tehetsége van, úgy neki mindegy, hogy mily cikket ad el, de le ritkább esetben van az ily üzleteknek szilárd alapjuk, mert csak a pillanatnyi önfentartási ösztön, a gyors eredmény mérvadó és oly dolgokat ígérnek, a melyeket a gyáros semmi esetben sem teljesíthet s ennek azután az a következménye, hogy különbözőetek támadnak, az alig létesült összeköttetés megszakad, az utazó többször hozzá nem mehet s a kereskedő meg sem kísérel tovább, hogy hazai árut vegyen, miután a külfölddel már meglevő összeköttetései őt ily kellemetlenségektől felmentik — s a külföld ismét tovább szállít.

Tehát művészet kereskedőnek lenni. Vezető embereinknek gondoskodni kellene arról, hogy az ifjuság nemcsak a tisztá kardbajtót tekintse a legfőbb célunk, hanem alapos képzettséggel a kereskedelem reomméját emelje, mert ha a kereskedő cukrot vagy kávé árul vagy selymet mér, ez semmi esetre sem árt becslésének, sem az, ha holnap utra megy és szép modorával a magyar kereskedőt a magyar ipar pártolására rábírja.

Salgó Izsó.

Giron ur elutazott.

(A szász trónörökös-pár válópéere.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 8.

Drezdából táviratozzák, hogy *Lujza* trónörökösne kivánságára testvérbátyja, *József Ferdinánd* főherceg a legközelebbi napokban Salzburgból Genfbe utazik, hogy a trónörökösnet valóperében tanácsokkal támogassa.

Genfből jelenti a táviró: *Giron* nyelvmester tegnap a legnagyobb titokban elutazott innét s meghagyta a szállótulajdnosnak, hogy címét senkivel se közölje. *Giron* egyelőre Lausannebe ment, azzal a szándékkal, hogy a házassági per tárgyalása alatt ne legyen együtt a trónörökösnel. Elutazása *Lachenal* dr. vedőügyvéd és *Lipót Ferdinánd* főherceg kérésére történt. *Giron* állítólag két nap múlva visszamegy Genfbe, a trónörökösne addig egyedül lesz és nem távozik a szállóból.

Giron a drezdai kivételes bíróság három tagja fogja kihallgatni, kik e célból Genfbe utaznak. A trónörökösne megbizta ügyvédjét, hogy a válókereset tárgyalásának kitűzését január 25-ikére kérje.

A szász királyi család a trónörökösnek kész apanázszt biztosítani, csak hogy a további botránnyoknak véget vessen. A

szász trónörökös meggyógyulása után hivatalos nyilatkozatot fog közzé tenni, mely a történeteket egészen új világításban tünteti föl.

Párisban nagyon jószíven gondolkoznak a szerelemről. Az általános benyomásra, melyet *Lujza* főhercegnő regénye Franciaországban keltett, annál jellemzőbb most az a cikk, melyet *Charles Laurent*, a hírneves publicista írt a „*Matin*”-ban. A cikkből adjuk a következő részleteket:

Volt egyszer öt apró gyermek... Igaz, hogy a szász trónörökös gyermekei ezek és a lipcsei csata óta Franciaországban nem nagyon szívélyesen gondolnak amaz ország polgáira, de mégis valami különös és nyomasztó dolog öt férget az anyjuktól elhagyatva látni, anyjuktól, aki minden gondolkodás nélkül megragadja gyermekei tanítójának karját és azzal tovább áll.

Bizonyos, nem egy francia rezzent össze a csodálkozástól és a haragtól, mikor az „*Illustration*” legutóbbi számában látta a genfi szerelmespár kettős arc képét, a mint együtt állottak a fotografus gép elé: a főhercegnő mellett, egészen hozzásimulva, áll *Giron* ur, majdnem azt lehetne mondani, úgy, mint egy *hercegi férj in partibus*. Ha társnőjének képe néten valami emléket kelt föl benne az öt drezdai elhagyott, fiatalos büszkeséggel látszik fölkiáltani:

— A hatodik én tölem lesz!

A szász udvar gyászban, a bécsi kétségbeesésben, a berlini haragos fölindulásban és a római zavarban van. A tárgyalások keresztezik egymást, mert hiában kutatnak oly eszköz után, melylyel a házasságot meg lehetne semmisíteni.

Ezalatt Genfben a két gerlice elmerengve csöndesen szemléli a szép természetet, míg a nagyon tiszteletreméltó szövetségi rendőrség, a köztársaság vendégszeretetére való féltékenységből, gondosan őrzi őket.

Világos, hogy mindez *veánk* nem tartozik, a szász trónörökös házassági balesetei *bennünket* nem érdekelhetnek. Vajjon ez az egész csak egy majdnem megkoronázott „édes lányka” szerelmi szokásához hasonlít? Ha így volna, hallgatni lehetne, és el lehetne fordítani arcunkat de hát — „volt egyszer öt apró gyermek...”

Hogy lehet megelégedni azzal, ha mosolygunk a rosszul rendezett idill fölött? Hogy lehet tisztelni ennek a csibe anyának a szeszélyét, mely elhagyja a fészket, hogy egy fiatal kakast kövessen? Hogyan lehetséges emellett a szoktételek egész lovagromantikáját ismét feltámasztani, ha a távolban látjuk a kis csibék megijedt csoportját, mely egy pillanat alatt kétszer elárvult; először, mert nincs anyja, másodszor, mert ezután arra fogják tanítani őket, hogy felejtsek el azt, aki az „anya” nevet viselte. Hogy lehet érezni azt a naiv lelkesedést, mely a fiatal szívek meghódításáról és a zárva tartott szépség kiszabadításáról írott merész kalandok olvasásánál dagasztja keblünket?

Nem, nem, ne beszéljetekek nekem szerelemről, ne költészetéről és féltreértett ideálokról, sem izzó testvérlekekről, melyeknek közeledni és egyesülni kellett, ha ezt a színjátékot adjátok a világnak.

Akármiilyen házi kellemetlenségei és kétségbeesései voltak is önnek, főhercegnő asszonyom és akármiilyen ifju álmok és szevedéyek laktak önben, *Giron* ur: nem lett volna szabad az egész világegyetemet tanulni hivni fel arra, hogy együtt szoktek meg. Mert — „volt egyszer öt apró gyermek...”

MULATSÁGOK

Farsangi naptár:

Január 10. A magyarországi vöröskereszt lippai fiók-egyleténk jelmezbálja (József főherceg szálló.) — Az aradi hivatalos szolgák betegsegélyző és temetkezési-egylet táncvigalma (Kass vendéglő.) — *Revens*-táncestély (Millennium külön terem.) — Az új-szent annai társaság álarcos bálja (Zimmermann vendéglő.) — A Lloyd-társulat estélye este 9 órakor (Lloyd helyiség.)

Január 17. Lutheránus bál (Fehér Kereszt.) — Arad-gági önkéntes tűzoltókar táncestélye (Gáji iskola.)

Január 24. Az aradi kőműves segédmunkások önképző szakegyesületének mukedvelői előadással egybekötött táncvigalma (Kass-vendéglő.)

Február 1. Tanítóbal (Polgari fiúiskola.)

Február 2. Az aradi borbély és fodrász ifjuság táncvigalma (Kass vendéglő.)

Február 8. A Lloyd-társulat estélye este 9 órakor (Lloyd helyiség.)

(=) Az aradi hivatalos szolgák betegsegélyző és temetkezési egylete január hó 10 én, szombaton tartja táncvigalmát a Kass-féle vendéglőben.

(=) Az aradi borbély és fodrász ifjuság február hó 2 án, hétfőn, részben a Kossuth-szobor s részben az agghonvédek javára a Kass-vendéglő összes termeiben zártkörű táncvigalmat rendez.

A kiegyezés munkája.

(A bácskai üdvözlő fölirat. — Császári kézirat Körbernek. — Széll Kálmán gróf lesz. — Az osztrákok és a kiegyezés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 8.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottsága *Latinovits* Pál főispán indítványára elhatározta, hogy *Széll Kálmán* miniszterelnököt a kiegyezési tárgyalások befejezése alkalmából feliratilag üdvözlje. A felirat most körútra megy és atyafiságos szeretettel fel fogja kérni a társ-törvényhatóságokat, hogy hasonló szellemű felirattal üdvözlöljék a — kiegyezést, a melyben pedig valami nagy örömmük aligha telhetik.

Egyszóval megkezdődött már a hangulat-csinálás. Ez pedig mindig rossz jel és arra vall, hogy nagy bajnak kell lenni azzal a kiegyezéssel.

A bácskai felirat egyébként szó szerint így hangzik:

Nagyméltóságú m. kir. Miniszterelnök Ur!

Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága 1903. évi január hó 8 án tartott rendes ülésén nagy lelkesedéssel hozott egyhangu határozatából folyólag örömmel üdvözlöljük Nagyméltóságodat a kiegyezés előkészítő munkálatainak sikeres befejezése alkalmából.

Az ország közvéleménye aggódva, izgatottan várta a fejleményeket. Aggodalma dacára azonban erős volt a hite és reménye, hogy Nagyméltóságod kiváló közzolgálati multja, lankadatlan kitartó buzgalma, hazafias erényei, az igaz szabadelvűségtől áthatott lelke, kiváló erkölcsi és szellemi tulajdonságai a megegyezés helyes és az országra nézve üdvös útját megtalálандják.

Az ország közvéleménye hitében és reményében nem csalódott. Hosszu, fáradtságos, hazafias küzdelmével s önfeláldozó munkásságával sikerült Nagyméltóságodnak a két kormány tárgyalásainál hazánk gazdasági érdekeit megóvni, biztosítani.

Fogadj, Nagyméltóságod a vármegyei közigazgatási bizottság hazafias üdvözlétének, mely tiszteletének és változhatatlan ragaszkodásának kifejezését.

Leikes örömmel óhajtja ezen közigazgatási bizottság, hogy Nagyméltóságod felelősségteljes működését és közzolgálati munkásságát koronázza továbbra is biztos siker s legyen kormányzati működése, mint eddig, úgy a jövőben is hazánkra nézve áldásos.

Zomborban, 1903. január hó 8 án *Latinovits* Pál s. k. főispán, mint a közigazgatási bizottság elnöke.

Az *Új Hírek* című budapesti krajcáros lap ma esti kiadásában az alábbi eddig még meg

nem erősített, de a bácskai üdvözlétnél sokkal érdekesebb hírt közli:

Bécsi tudósítónk udvari körből szerzett értesülés alapján jelenti, hogy *Körber* osztrák miniszterelnököt császári kézírattal örvendezteté meg a király a kiegyezés megkötése körül szerzett érdemeiért, *Szell* Kálmánt pedig *grófi rangra emeli* ugyancsak azért, mert sikerült neki nyélbeütni a kiegyezést.

Ami magát a kiegyezés munkáját illeti, arra vonatkozólag ma az alábbiakat táviratozzák Bécsből:

Bárha a magyar kormány Szilveszter estéjén már proklamálta a kiegyezés létrejöttét, azért a kiegyezés teljes elkészültéhez még hiányzik egy és más. Hivatalosan ezt úgy nevezzük, hogy még csak a kiegyezés megszövegezése van hátra. Az osztrák megögyezési konferenciák is még mindig előkészítő természetűek. Csak a legközelebbi üléseken, a melyeken már a két kormány tervezete fölött vitatkozhatnak majd, merülnék bele az ügyek érdemébe.

Már ma is meg lehet azonban, sőt meg kell állapítani, hogy a megögyezés ellen leginkább német oldalon, különösen a német-morváknaál mutatkozik ellentmondás. Ok a legintranszigenőbbek és ha a megögyezési kísérlet ezuttal is kudarcot vall, ez első sorban *Srajtuk jog mulni*. És ha a parlament ennek következtében összeroppan, ezt is nekik kell majd felróni. Ujabbán e hónap 13 át mondják az osztrák Reichsrath újból való összeülése terminusául.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Dolovai nábob leánya, színmű. Török Irma vendégfelleptével. (Páros bérlet.)
Szombat: Vasgyáros, dráma. Török Irma vendégfelleptével. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Komédiások, vígjáték. Török Irma vendégfelleptével. (Páros bérlet.)

A zalameai bíró.

— Ujházi búcsúfellepte. —

A második és ezuttal utolsó Ujházi-est teljesen zsufozt ház előtt folyt le és talán még leikesebb volt, mint a tegnapi. A darab, mint minden régi spanyol színdarab, nehezen indul, a verses fordítás pedig még vontatottabbá teszi. Az első felvonás után azonban fokozottan emelkedik, és a legkülönbözőbb érzelmek párosulásával alkalmat ad az igazi művészet csillogtatására.

Ujházi ismét elfeledtette velünk, hogy színházban vagyunk, egyszerű természetessége észrevétel nélkül ragadt magával a kis spanyol faluba, hol a zalameai bíró szomorúságát, gyalázatot és bosszuját átélte vele. Mily igaz, mikor leánya szegyénét hallgatja, és az apa nemes szívének szeretetével keblére vonja azt. És mennyire megtudja a szerző igazságát értetni velünk, mikor a leánya meggyalázójának lába elé borul, felajánlja egész vagyónát, s úgy könyörög a maga és gyermeke becsületének visszaadásáért. Ebben a jelenetben a legváltozósabb lelkiállapotok követik egymást, s Ujházinak elég egy szó, egy mozdulat az alázatosság, keserűség vagy féktelen harag és bosszuvágy kifejezésére. Annyira megértette itt mindenki, a művészt, s úgy magával ragadta a közönséget, hogy szünni nem akaró tapssal és éljenzéssel hétszer hívták lámpák elé.

Ternyei jó volt mint kapitány, bár néha sok páthosszal játszik. *Gazdy* Aranka finom és intelligens, s az apjának szegyénét bevalló leány jelenetében újból tanuságot tett drámai erejéről. *Szabó* Irma (Chispa) és *Németh* (Don Lope) valamint a többi kisebb szereplők dicséretre

méltó igyekezettel járultak az előadás összhangjához. V. J.

* **Török Irma Aradon.** Török Irma, a budapesti Nemzeti Színház művésznője, ma este érkezett meg Aradra. Holnap este a *Dolovai nábob leányában* lép fel először a művésznő, Vilma szerepében. Az előadás becsét emeli az, hogy *Zilahi* mint Bilitzky kadét lesz a művésznő partnere, kinek ez egyik legtökéletesebb művészi alakítása. Török Irma szombaton a *Vasgyáros* ban folytatja vendéglátását.

* **A szerencse.** Capus Alfréd, a hírneves francia írónak *Szerencse* című pompás vígjátéka lesz a legközelebbi premiér. A darab a Nemzeti színházban folyton műsoron van és nálunk is különös sikert várhatni e darabtól, melyre a társulat vígjáték-személyzete már szorgalmasan készül.

* **Szerződötések.** Az egyik szegedi újság tudósítást hoz az ottani szingazgatónak: *Jánovits* Jenő dr.-nak szervezkedéséről. E tudósításban két Aradot érdeklő rész van, amennyiben azt írja a szegedi lapíró, hogy *Aradi* Ida az aradi színházhoz jön hősnőnek, *Békésy* Gyula pedig visszamegy Szegedre baritonistának. E két hír a mai napig még — úgy tudjuk — csak kombináció.

* **A Komédiások.** Török Irma harmadik és bucsúfelleptésül a *Komédiások* című darabot választotta, mely egyszermind ez alkalommal mint újdonság először kerül bemutatásra.

* **Németh József szingazgató.** A Népszínház kedves és népszerű tagja, annyi vidám este hőse. *Németh* József, bucsuzik Budapestről. Minden színész legédesebb álma csábítja őt is: szingazgató akar lenni Miskolcon, a melynek színházkerülete hirtelen elárult. Pályázati kérvényét már be is adta.

Koritovszky lovag büntársai.

(Egy érdekes uzsora-pör.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

Nagy feltűnést keltett tavaly nyáron Budapesten, hogy *Koritovszky* iparlovag *Puskariu* vizsgálóbíró tárgyaló szobájának az ablakán át leugrott a második emeletről és szörnye halt. Ugyancsak akkoriban tartóztatták le gróf *Potocky* Henriket is, mint Koritovszky üzlettársát. Ezzel a két dologgal függ össze az az uzsora-pör, amelynek szenzációs fordulataiban holnap lesz a budapesti királyi táblán a legujabb aktus.

Tavaly történt, hogy dabasi *Halász* Zoltán földbirtokosnak pénzre volt szüksége és Koritovszky közvetítésével megismerkedett *Grósz* (Nagy) Zsigmonddal. Az ilyen ismerkedésnek rendszeren váltóátlírás a vége. *Halász* Zoltán is így járt, s miután átadott *Grósz*nak egy 3000 koronáról és egy 2400 koronáról szóló hosszabb lejáratu váltót, kapott azokért 1200 koronát készpénzben és a többi érték fejében különböző butorokat, amelyeket *Grósz* nyomban vissza is vásárolt 450 koronáért. *Halász* Zoltán hamar belátta, hogy nem kötött valami előnyös üzletet, pénzre pedig még egyre szüksége volt, így hát újból alkuba lépett *Grósz*szal.

— Velem lehet beszélni, üzente *Grósz* üzlettársával, a nemes lengyellel *Halásznak*.

Ajánlata a következő volt: adjon *Halász* két rövidebb lejáratu váltót, egyet 6000 korona és egyet 9000 korona értékben és *Grósz* hajlandó az első üzlettől eltekintve, újabb pénzkölcsönökre. *Halász* aláírta ezt a két váltót is és kapott ellenőkből: 3600 koronát készpénzben, két beteg lovat: az átkorhából, egy 120 korona értékű kocsit és 400 korona értékű 10 darab régi szőnyeget. De az első két váltót nem adta vissza, ellenben a kapott két váltót nyomban perelte, illetőleg betábláztatta követelését *Halász* birtokára. A megsarcolt gavallér erre följelentést tett *Grósz* ellen uzsora vétségért. A följelentés hírére *Grósz* nyomban lezállította követeléseit 6000 koronára.

Igy állt az ügy, amikor *Grósz* megszimatolta, hogy *Halásznak* ismét pénzre van szük-

sége. Mozgósította tehát ügynökeit, akik meglátogatták *Halászt*.

— Tetszik látni, ez a *Grósz* tisztességes ember, — mondták a nemes lengyelek a földbirtokosnak. — Ha önnek pénz kell, ő még most is hajlandó önnek adni, ha visszavonja az uzsora-följelentést és kijelenti, hogy tévedett a számításaiban, a bíróság előtt pedig egyezséget köt *Grósz*szal, elismerve annak 15.000 kor.-t kitevő teljes követelését.

Halász lépre ment. Ügyvédje tiltakozott a bírói egyezség ellen, mire *Halász* más ügyvédet bizott meg annak a kötésével. A bírói egyezség megkötése egy feltételtől függött: *Grósz*nak 3000 koronát kellett deponálni az ügyvédjénél. De pénz helyett egy briliánsgyűrűt és két inggombot deponált, összesen 1200 korona értékben, amelyeket *Tauszkytől* vásárolt. *Halász* azonban még ezt sem kapta kézhez, mert az ékszert kiadták *Koritovszkynak*, aki 800 koronáért becsapta s így *Halász* semmit sem kapott.

Uzsora iránt ismét feljelentés történt, de az elsőfokú bíróság június 23-án kimondott ítéletében felmentette a gróft, mert tanui mind mellette vallottak. Az ítélet kihirdetése után váratlan dolog történt: a *Grósz* tanui megjelentek az ügyésznél és kijelentették, hogy *őket Grósz* megvásárolta s így hamisan esküdtek. A vallomásról jegyzőkönyvet vettek fel s *Halász* felebbezést jelentett be az ítélet ellen. Ezzel foglalkozni holnap a királyi tábla dr. *Butz* Lajos bíró elnöklete alatt.

Báli kaland.

(A eskőtől a vérig.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

Az aradi törvényszék elé furcsa história került egy súlyos testisértésről szóló feljelentéssel kapcsolatban. A történet színhelye egy iparos multság volt, melyet a napokban tartottak Aradon. Itt azután két lovag és egy hölgy voltak a szereplői a báli kalandnak, mely csókkal kezdődött és véres sebesüléssel ért véget.

A bálon résztvett K. F. szabósegéd, aki szmokingban és égő veres nyakkendővel lépett a parketten és módfelett elegánsnak képzelte magát. Ez a tudat megnövesztette az önbizalmát és erős hódító ostromot intézett a hölgyek ellen. A pas de quatre alatt azután nagyon elragadta a merészsége. Megtette azt, amit csupán a supécárdások ujrái között szokás elkövetni: megcsókolta a párját, B. Juliskát, aki egy özvegy asszonynak csinos barna leánya.

A kisasszony sablonos felkiáltásával, hogy „szemtelen“, talán véget ér az ügy, ha nincs jelen a hölgy szive vonzalmának tulajdonosa V. A. lakatos-legény személyében. A lakatos nem volt olyan előkelő, mint a szabó, nem értett a figurás tánchoz, egy sarokból nézte a hölgyét, amint körül lejtett a terebren. A fejét állbatatosan a Juliskája után forgatta, s így azt a pillanatot sem mulasztotta el, mikor a szabó csókot nyomott a füle mellé.

Nem tudta, vajjon nem a leány beleegyezésével történt-e a cuppanós bizalmasság, s ezért nem szólt egy szót sem, hanem lenyelte azt a keserű tengert, mely kifelé tört belőle. A vacsora alatt azonban már nem bírt a háborgó keserűségével, s mikor a szabólegény a lányok körül kellemeztette magát, oda szólt:

— Nem gavallér az, hanem szocialista. Azért van olyan veres nyakkendője.

A szabót ez a megjegyzés, mely inkább a szocialistákat sérthette, mint őt, nagyon megbántotta, s elhatározta, hogy bosszút áll. Igen komisz módon hajtotta végre tervét, igazolva, hogy tényleg nem gavallér. Az előszobában titokban bekötözte a megcsókolt leány és szerelmese téli kabátjának ujját, s mindenféle kutyvalékot öntött bele. A legény kabátjába belecsuszátott egy törött sörös üveget is.

Mikor a bál után felhúzták a kabátokat, kellemetlen meglepetés érte a párt. A legénynek azonban több jutott ki a kellemetlenségénél. A törött sörös üveggel irtozatosan megvágta a kezét. Az éles üveg végig hasította a tenyerét, s elvágta az ujjait. Sűrűn csurgott a vére, mely tócsában állott a padlón.

A lakatos legény most súlyos testi sértésért feljelentette a veres nyakkendőcsokolódzót.

Három revolver-lövés.

(Két gyilkosság és egy öngyilkosság.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

Egy magánhivatalnok rettenetes vérengzéséről hoz hírt Grácból a táviró. Egy negyvenéves kereskedelmi alkalmazott három gyilkosságot követett el: agyonlőtt egy arszonyt, a kibe szerelmes volt, azután öreg édesanyját, végül a saját maga életét oltotta ki egy revolver-lövessel.

A háromszoros dráma érthető izgatottságban tartja Grác egész lakosságát s részleteiről tudósítónk az alábbiakat táviratozza:

Kraft Frigyes 41 éves gráci magánhivatalnok éveken át üldözte szerelmével az egyik legelőkelőbb gráci kávéház tulajdonosának feleségét. Kraft régi ismerőse volt a csinos külsejű, fiatalos asszonynak s udvarolt neki már akkor, mikor a kávésné még csak kassza-tündér volt. A leány azonban nem reagált a Kraft érzelmeire s ez azután évekig nem találkozott a csinos kasszir-lánnyal.

Tavalyelőtt Kraft újból Grácba került s állandó vendége lett annak a nagy kávéháznak, amely a szőke pénztáros-kisasszony férjét vallotta tulajdonosul. Az asszony — mint mondják — még jobban megcsinosodott férjhez menetele óta s így érthető, hogy Kraft régi érzelmei újból életre keltek a találkozás következtében. Nem is titkolta ezt a szerelmes ember, a kávésné felesége azonban most már még hidegebben fogadta a meglelt kora ember udvarlásait.

A helyzet egyre súlyosbodott, mert Kraft Frigyesen a buskomorság vett erőt s többször omlégette a kávéházban barátai előtt:

— Meglátjátok: olyan dolgot fogok elkövetni, hogy az egész ország beszélni fog rólam.

Ez az országos dolog ma bekövetkezett. Kraft reggel eltávozott lakásáról, ahol hetvenegy éves öreg, beteges édes anyjával lakott, revolvert vett magához s egyenesen a kávéházba ment, ahol egyébként is napjában kétszer-háromszor megszokott fordulni.

Muzta! azonban nem ment be a kávéházba hanem a pincérrel kihívatta az asszonyt az utcára. A kávésné felesége természetesen gyanútlanul jött ki, azt sem tudta, ki hívja. Mikor a kávéház ajtaján kilépett, Kraft Frigyes elsütötte revolverét s az asszony holtán esett össze az utca kövezetén.

A gyilkos, még mielőtt az utcai és kávéházi közönség összegyülekezett volna a lövés színhelyén, az utca sarkon befordult és elsietett. Egyenesen hazament, előbb elégette összes értékpapírjait, azután bement édes anyja szobájába s a 71 éves beteg asszonyt is agyonlőtte. Végül önmaga ellen fordította a fegyvert: felbelökte magát s azonnal meghalt.

Égész Grác ma erről a borzasztó eseményről beszél. Azt hiszik, hogy Kraft, aki különben korához illően komoly, értelmes ember volt, öntudatlan állapotban követte el a vérengzéseket.

TANÜGY.

(—) Megerősített tanárok. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Abaffy Béla és Pittner Aurél mákói állami főgymnásiumi id. rendes tanárokat rendes tanári minőségökben megerősítette.

Az aradi jászágigazgatóság.

(Beszűntetik-e a jászágigazgatóságot?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

Az utóbbi időben több ízben merültek föl oly hírek, hogy az aradi államjászágigazgatóságot, a mely az ország több helyén fönállott jászágigazgatóságok közül, egymaga maradt meg, rövid időn belül, mint külön hivatalt megsűntetik s a létszámát a földmivelésügyi miniszteriumba osztják be. A nyilvánosság előtt még nem jutott kifejezésre ez a hír, habár egyes jelenségek mintha igazat adtak volna e verzióknak. Legutóbb hivatalos körökben is oly hír terjedt el, hogy az aradi államjászágigazgatóságot a jövő évi július 1-étől kezdve megsűntetik.

Fővárosi tudósítónk illetékes helyről, erre nézve a következő értesüléseket nyerte:

Az aradi államjászágigazgatóság megsűntetéséről ez idő szerint nincsen szó, s ha valamikor föl is merült annak a terve, most az egyáltalán nem aktuális.

Hogy a régi időkben a többi jászágigazgatóságokat: a temesvárit, a pancsovait és az ó-budait megsűntették, ez egész speciális okokból történt és nem lehet belőlük olyan centralizáló törekvésekre következtetni, a melyek folyománya, az aradi államjászágigazgatóság megsűntetése is lenne.

A régi pénzügyi kormányzat egyik elhibázott és végtelenül könnyelmű politikája volt, hogy az állami birtokokat nyakra-főre eladta. Megesett, hogy tizenhét év alatt, hatvanhét millió forint értékű állami birtokot adták el. Sőt már akkor, a mikor a földmivelési kormány vásárolni kezdett birtokokat, a pénzügyminiszter még egyre folytatta az eladást.

Ilyenfórmán megesett, hogy egyes jászágigazgatóságok kezelése alatt alig maradt annyi birtok, a mennyiért érdemes lett volna egy jászágigazgatóság költséges apparátusát fenntartani. Ezért megsűntették be a temesvári és ó-budai igazgatóságokat; a pancsovait beolvastották a miniszteriumba.

A mikor az aradi államjászágigazgatóság új vezetőség alá került, akkor már megérett az a tapasztalat, hogy az állami birtokok eladását igen fontos nemzeti szempontok tiltják. Az eladást be is megsűntették s mikor a jászágigazgatóság a földmivelési miniszter hatáskörébe került, új telepekkel gyarapodott a jászágigazgatóság kerülete.

Tény az, hogy a földmivelési miniszterium a legújabbban alapított telepeket, a minők az erdélyiek és a Bácskában levők, nem a jászágigazgatóság által, hanem a központból kezelte, s ez adott okot oly következtetésekre, hogy a földmivelési miniszterium az egész jászágigazgatási kezelést központilag akarja szervezni, s az aradi államjászágigazgatóságot megsűntetni.

Azonban a tapasztalat ezeknél az új telepeknél is megmutatta, hogy a központi kezelés nem üdvös. A feleknek is kényelmesebb, ha közelebb eső hatósággal érintkeznek, de a földmivelési miniszterium intenciói is könnyebben érvényesíthetők a vidéki expositurák által, amelyek a körülményeket állandóan figyelemmel kísérik, mint a központból.

Ezért a földmivelési miniszteriumban rö-

vid idő előtt, szűkebb körben tartott telepítési értekezleten már az a terv merült fel, hogy a jászágigazgatóságok száma fokozatosan szaporítsák. A délvidéki állami birtokok és telepek intézése megmaradna az aradi államjászágigazgatóság hatáskörében; az erdélyi birtokok és telepek számára külön jászágigazgatóság szerveztetnék, s a felvidéken, ha a telepítés előrehaladottabb állapotba kerül, szintén egy.

Azonban elképzelhetetlen a központi kezelés az időben, ha a régóta készülő telepítési törvény életbe lép. A mikor az állam például egyszerre tizenöt telepet szervez, akkor ezt mindenestre bajos lesz a központból intéztetni.

De, végül, kész csófolata az aradi jászágigazgatóság megsűntetéséről szóló híreknek az aradi földmivelésügyi palota terve. Amint értesülök, Darányi Ignác földmivelési miniszter szóbeli felhatalmazást adott Csernovics Diodor dr. államjászágigazgatónak arra, hogy a palota részére tervezetet és költségvetést dolgoztasson ki, amelyek alapján fog a miniszter a palota építése fölött határozni.

Ha a földmivelési miniszternek tényleg szándékában lenne az aradi államjászágigazgatóságot megsűntetni, akkor bizonyára nem adott volna felhatalmazást erre a tervre, amely különben, minden valószínűség szerint, meg is fog valósulni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi pincér segélyező és elhelyező egyesület tagjai felkértek, hogy folyó hó 9 én, pénteken délután 3 órakor, a Nádor szálloda éttermében, egyleti fontos ügyekben tartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek.

A város elfelejtett földbirtoka.

(A jogügyi-bizottság üléséből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

Aradváros jogügyi bizottsága ma délutáni ülésén érdekes jogesetet tárgyalt. Felfedezték ugyanis a torony alatt, hogy van a városnak a pécskai-ut közelében másfél hold földje, melyet évtizedek óta más birtokol s bár az adót érte állandóan a város fizette, ma már mégis úgy áll a dolog, hogy perrel kell a városnak visszaszerezni elfelejtett földbirtokait.

Történt ugyanis jó egynehány évtizeddel ezelőtt, hogy a város a határos-dűlőben lévő egy hold és kilencszázhatvan négyszög ölnyi szántóföldjét használat céljából elcserélte néhai Hász Sándor édesatyjával, aki a városnak homokföldet bocsátott át kiaknázás végett. A csere megtörtént, az ideje le is járt, a városnak azonban nem jutott eszébe földjét visszakérni, az adóját azonban fizette éppen úgy, mintha maga aratott-vetett volna a földön.

Végre 1886-ban eszébe jutott a tanácsnak felhívni az ügyészi hivatalt annak kiderítésére, hogy a város nevére telekkönyvezett s a Hász által használt mintegy két holdnyi földnek ki hát a tulajdonképeni birtokosa? Az ügyészség 1887-ben jelentette a tanácsnak, hogy a telek tulajdonosát nem lehet kinyomozni, az iratokból nem lévén megállapítható, hogy vajjon tulajdonjogilag adatott-e az át a birtalónak. Hász Sándor arra emlékezett csak, hogy édesatyja 1844-ben kapta a kérdéses ingatlant a várostól.

Reicher Károly főügyész mikor a város ügyészi hivatalának vezetését átvette, rendezni akarta ezt az ügyet a Hász Sándor örököseivel. Miután a telekkönyvi állapot egyeztetett a helyszínezzel, tanúkihallgatást kértek, hogy ilyenformán talán eldöntik majd a tulajdonjog kérdését. A tanúk jobbára földmivelő emberek lé-

vén, a tulajdonjogról nem igen tudtak felvilágosítással szolgálni, egyik közülök azonban eskü alatt vallotta, hogy visszaemlékezése szerint Hászék több mint negyven év óta használják a földet.

A tulajdonjog ilyenformán a Hász-örökösöket illetné már csak az *elbirtoklás* címén is, lévén a szerzés jóhiszeműsége kétségtelenül bebizonyítható. Az volt tehát az ügyészség kérdése, hogy az ügy ilyen állása mellett tegeyen-e peres lépéseket az ingatlan visszaszerzésére? A jogügyi-bizottság az ülésen fölmerült adatokból kétségtelennek látta azt, hogy az ingatlan tulajdonjoga a várost illeti, nincs tehát ok arra, hogy a három-négyszáz forint értékű ingatlan továbbra is az örökösök tulajdonában maradjon. A tulajdonjog kérdését eldönti az, hogy a kérdéses ingatlan sem a negyvenes években, sem azután nem lehetett a Hász Sándor tulajdona, mert a telekkönyvben a város nevében áll, már pedig ha a földet Hász 1844-ben tulajdonul kapta volna, ugy azt az 50-es években, mikor a telekkönyvek készültek, nem telekkönyvezték volna Aradváros nevére. Elbirtoklás címén sem lehet az örökösök tulajdona az ingatlan, mert ennek adóját állandóan a város fizette s így ezáltal a város tulajdonos-léte elismertett.

A jogügyi-bizottság ezek alapján azt a véleményt mondta ki, hogy az ingatlan visszabocsátása iránti per *eredményre való kilátással indítható meg*. A véghatározat mégis az volt, hogy tekintve az ingatlan aránylag kevés értékét s a perrel járó költségek esetleges nagyságát, megbizta Reicher Károly főügyészt avval, hogy a Hász-örökösök jogi képviselőjével, Králitz Gyula dr. ügyvéddel előbb *békés uton* kísérelje meg az egyezséget s csak ennek sikertelensége esetén adjon be keresetet.

Az ülésen Institoris Kálmán polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Avarfy Ferenc, Péterfy Antal, Nagy Sándor dr., Nemes Zsigmond dr., Robitsek Agost, Reicher Károly főügyész, Steinhardt Mór dr., Tolnai János dr., Vajda István dr. és Vizer Lajos alügyész.

HIREK.

A konak cáfol.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 8.

Előre látható volt, hogy a belgrádi udvar meg fogja cáfolni azt a hírt, mely a szerb királyi pár válási szándékáról egy berlini lap közlése nyomán az egész világot befutotta. Csakugyan, már ma megjött a szerb fővárosból is a hivatalos távirat, a mely szószerint így hangzik:

A berlini *National Zeitung*-nak az a jelentése, hogy Lamsdorff gróf nisi tartózkodása alatt szóvá tette a trónöröklés kérdését és a királyi pár házasságát *merő koholmány*. Az orosz miniszter egy árva szóval sem érintette ezt a két ügyet.

A hivatalos cáfolatokkal szemben belgrádi magán-táviratok újból megerősítik, hogy Lamsdorff gróf belgrádi útjának egyik célja az volt, hogy Sándor király válják el a feleségétől. A király különben is ráunt Draga asszonyra, a kiről azt írják a szerb lapok, hogy *büszkeségi túltengésben* szenved.

A királyi párról mindennap egy-egy rövidke hír, vagy hosszabb cikk jelenik meg, melyek burkolt alakban mindig egy csipős megjegyzést, gunyt és néha nagy igazságot is tartalmaznak. A *Szepszka Zasztava* különösen Draga királyné magaviseletét és az udvarban tett intézkedéseit teszi gyakori bírálat tárgyává.

Draga királyné nemrég egy földig érő, hosszú uszályu, magas galléros drága aranyvarrással és himzésekkel ellátott ruhát csináltatott magának, szakasztott olyat, a melyben *Milica* császárné, *Dusan* szerb király felesége van a különféle képeken megörökítve. Udvarhölgyének is csináltatott ily remek ruhát s aztan lefotografáltatta magát. A „Szepszka Zasztava” rögtön tudomást vett a királyné erme cselekedetéről s megírta, hogy Draga királyné behozta Szerbiába a reneszansz divatot.

Egész Belgrád kacagott ezen, csak a királyné boszankodott. E csufolódások is kihozták sodrából a királyt, aki most nagy elkeseredésében nyugdíjazza a feleségét. Lamsdorff gróf missiója tehát, éppen kapóra jött ahhoz, hogy Sándor király lerázza magáról a hamar megunt terhet.

Aradi ember halála Amerikában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

Egy aradi ember halálának híre érkezett ide *New-Yorkból*, az Egyesült-Államok fővárosából. Azelőtt tipikus, ismert alakja volt Aradnak, hanem itt bizonytalanná vált a kenyérkeresete, kiment az újvilágba, ahol, életének utolsó éveire, ugylátszik, meg is találta szerencsáját és családja boldogulását.

Löwenstein Jakabnak hívják. Aradon pecsétnyomó- és bélyegző készítő volt. Sok ügyesbajos emberrel akadt dolga s jóformán az egész város ismerte. Egyszer csak rosszul ment az üzlet. Az öreg Löwenstein gondolt egyet és kiment Amerikába. Körülbelül tíz év előtt történt, s akkor kivitte magával az egész családját is.

Már a hozzá legközelebb állók is egész megfélemeztek róla. Tegnap egy jó ismerősök levelet kapott családjától, a melyben tudatják, hogy Löwenstein Jakab *New-Yorkban*, 1902. december 26-án, kilencvenhat éves korában meghalt. Másnap, a *new-yorki* magyarok kis csapatjának meleg részvétele mellett el is temették.

Családjá, a mely az Egyesült-Államokban polgárjogot nyert, továbbra is künn marad *New-Yorkban*, a hol az apjuk keresetét folytatják, meglehetősen jövedelemmel.

— A király gyengélkedéséről érkeztek ma újból riasztó hírek Budapestre. Napok óta kolportálják, hogy az uralkodó aggasztóan beteg, de hála istennek, ezek a hírelések nélkülöznek minden komolyabb alapot. Egyik fővárosi esti lap — mint tudósítónk táviratban jelenti — ma az alábbi hírt közli: Tegnap az a hír terjedt el, hogy *Ferencz József* király megint gyengélkedik. Ezt a hírt most *megerősítik*. A király tényleg betegeskedik és könnyen lehetséges, hogy megint termeiben kell tartózkodnia addig, míg állapota végleg nem javul. Ez értesüléssel szemben Bécsből azt táviratozzák, hogy a *király teljesen jól érzi magát* s napi foglalatosságát minden megszakítás nélkül végezi. Ma délelőtt általános kihallgatást is adott, a melyen többek közt fogadta *Vetter* grófot, az osztrák képviselőház elnökét.

— Az új görög katolikus templom. Arad város törvényhatósága az ősszel közgyűlési határozatot hozott azon feltételekről, amelyek mellett hozzájárul az aradi új görög katolikus templom, bérház, bazár és átjáró felépítéséhez. A lugosi püspökség elkészítette az erről szóló szerződést s hozzájárulás végett megküldte a városnak. A jogügyi bizottság mai ülésén vette tárgyalás alá a szerződést s miután annak több

pontja nem egyezik meg a közgyűlési határozat intencióival, kiadták egy albizottságnak, mely a város szempontjából fogja a szerződést megszüvegezni. A bizottság tagjai: *Avarfy* Ferenc, *Reicher* Károly, *Steinhardt* Mór dr. és *Vajda* István dr.

— A szász király haldoklik. A bécsi lapokhoz ma reggel Drezdából érkezett távirat szerint, *György* király állapota oly rosszra fordult, hogy az *élete menthetetlen*. Az orvosok a családtagokat már *előkészítették a katasztrófa bekövetkezésére*.

— A második kenyér zsur. Az ingyen kenyér és tej alapjára rendezett műkedvelői sorozat második estélyét holnap, péntek d. u. 5 órákor tartják a városháza dísztermében. Az estély műsora a következő:

1. Saint Saens: Allegro appassionato, zongora szóló, előadja *Fleischer* Ilona urhölgy.

2. Lélektani tanulmány, olvassa *Jancsovics* Ferenc tanár.

3. Hegedű szóló *Herzig* Ottóné urnától, zongorán kíséri *Zoltai* Mátysné urnó.

4. F. Paolo Posti; Vorrei Morére és Szabados Béla. Rika belépője, énekli *Korbuly* Gizella, zongorán kíséri *Boros* Dóra urhölgy.

5. *Illés* Zsigmond fölolvása A török aszszonyokról.

Dr. *Vései* József országgyűlési képviselő a védnöknőhöz intézett levele szerint február hó közepe táján lejön és felolvasást tart. *Zboray* Aladár fővárosi író tudatja, hogy bármikor rendelkezésre áll a nemes cél érdekében személyesen tartott felolvasásával.

— A vármegye közgyűlése. Aradmegye törvényhatósága január hó 26-án délelőtt 9 órákor tartja meg téli rendes közgyűlését. Ez érdekeesebb ügyek, a melyek tárgyalásra kerülnek, a következők: A közigazgatási bizottságból kilépő tagok helyeinek választás utján való betöltése, a szakbizottságok kiegészítése, a jegyzői egyesület kérelme a millenáris évrnek a jegyzői nyugdíjjogosultságban kétszeresen leendő betudása iránt, Budapest főváros átirata a póttartalékosok behívásáról szóló törvényjavaslat elvetése iránt, az igazoló választmány jelentése több törvényhatósági bizottsági tagválasztás igazolása tárgyában, a közigazgatási bizottság határozata a *Krivány* sikkasztásaival kapcsolatos *kártérítési igények* ügyében, továbbá az alispán előterjesztése az árvaszéknél megüresedett díjnoki állás terhére két díjnok alkalmazása, *Krivány* János volt gyámpénztárnok ovadékanak elszámolása és a tisztviselők napidijairól, fuvar költségeiről szóló szabályrendelet módosítása ügyében. Magyar Pécska község két tanyai iskolát akar építeni, Ó-Pécska község pedig állami elemi iskolát. Megemlítendő végül a *ménés-magyarádi* hegyvidék kérelme a kormányhoz intézendő felirat érdekében.

— Láng Lajos az udvarnál. Bécsből táviratozzák: *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszter tegnap este Bécsbe érkezett, hogy az uralkodóhoz tagjainál az újév alkalmából tisztelegjen.

— Az ideai királygyakorlatok — mint a *P. Lloyd* értesül — *Belényes* környékén, Bihar megyében lesznek. A vezérkar az előmunkálatokat már március hó elején megkezdte. A manőveren a király kíséretében meg fognak jelenni a főhercegek és több külföldi katonai méltóság.

— *Köcsön* Lajos — osztálytanácsos. A pénzügyminisztériumban sokra becsülik azt az erélyes és kérlelhetetlen vizsgálati modort, amelylyet *Köcsön* Lajos miniszteri titkár, a pénzügyek Kaffkája, egy-egy állami pénzügyi hivatal augiasz-istállóját megtisztítani szokta. *Köcsön* Lajos miniszteri titkár ugyanis, akinek a merev aradi szereplése annyi változást idézett elő az itteni pénzügyigazgatóságnál, a hivatalos lap

mai számának közlése szerint miniszteri osztálytanácsosi címmel tüntette ki a király.

— **Eljegyzés.** Borbátvízi *Báides* Sándor es. és kir Hadik huszárezredbeli hadnagy eljegyzte kénosi *Sándor* Berta kisasszonyt, kéménydi *Várady* Bertalan és neje született nagytóti *Apáty* Katalin unokáját.

— **A villamos vasut ügye.** A város közlekedési bizottsága holnap délután négy órakor ülést tart, melyen a lóvasut társaságnak a villamos vasuti ügyére vonatkozó beadványát veszik tárgyalás alá.

— **A kereskedelmi szerződések.** *Budapest*ről táviratozza tudósítónk: A német birodalmi kormány legközelebb felszólítja *Ausztria-Magyarországot*, hogy a kereskedelmi szerződés dolgában a tárgyalásokat kezdje meg.

— **Ingyen kenyér.** Az aradi társadalom segítő munkája még mindig tart. Az időjárás nagyot fordult, szinte tavaszi, enyhe idő van, de még mindig bőven akadnak kenyérnélküli nyomorult emberek, kik rá vannak utalva a segítségre. A mai nap folyamán *Glück* Károly ivén H. O. 10 koronát adományozott az ingyen kenyér céljaira.

— **Nyugdíjazások az államvasutnál.** A tisztviselők fizetésrendezésének reformja előtt, mint egy budapesti könyvnyomatos tudósító jelenti, a M. Á. V.-nél nagyobb szabású nyugdíjazások lesznek. A közelmúltban nyugdíjazott 12 főbb tisztviselőt még körülbelül ötven magasabb rangú tisztviselő követi a nyugdíjba. A tömeges nyugdíjazás azért történik, hogy a fizetés rendezés által felszaporodó terhek ne gyarapodjanak azáltal, hogy a javarészen régi tisztviselők az új skála alapján igényeljék nyugdíj-illetményeiket.

— **Major Ferenc temetése.** Major Ferenc országgyűlési képviselő temetése — mint Székesfehérvárról táviratozzák — a ment végbe nagy részvét mellett. A temetési szertartást *Várossy* Gyula püspök végezte.

— **Megszűnt kanyaró-járvány.** Aradon az utóbbi időben veszedelmes mérvben volt elterjedve a kanyaró, úgy, hogy sok helyütt az iskolákat be kellett zárni. Majdnem három hónapig volt bezárva a *Weitzer János-utcai* leányiskola két első osztálya is. Minthogy a kanyaró már megszűnt, az említett iskolát a mai napon is megnyitották. Ezzel kapcsolatban arról értesülünk, hogy a gáji iskola növendékei között *kilencven* himlőbeteg van, s emiatt az iskolát az igazgatóság bezáratta.

— **Uj igazságügyi palota.** Budapestről jelenti tudósítónk: Az igazságügyminisztérium a mely tudvalevőleg az országház-téren a földmívelésügyi minisztérium palotájában van elhelyezve s illetve ennek bérője, már régóta terhére van a földmívelésügyi minisztériumnak. Azóta ugyanis, hogy bérbe adta épülete felét, mindkét minisztérium ügyköre megszorodott, de különösen szaporodott a földmívelésügyi, a melynek egyes ágazatát a szomszédos utcákban bérhelyiségekben kellett elhelyezni. Így a házassági és folyammérnökségi ügyosztály is külön külön vannak. Mindezzel sürgőssé tette annak szükségét, hogy az igazságügyi minisztérium maga külön palotát építtessen a maga számára. Ez a legrövidebb idő alatt meg is történik. Értesüléstünk szerint ugyanis már kora tavasszal megkezdik az igazságügyminisztérium építését, még pedig az állandó országháznak az akadémia-utca felé eső szabad terén. Az új épület és az országház között szabad tér marad, a hova *Andrássy* Gyula gróf szobrát állítják. Ezt a teret már kora tavasszal parkirozzák is.

— **Dankó Pista haldoklik.** Igaz, őszinte részvételt haljuk, hogy *Dankó* Pista, a magyar dalköltésznek egyik leghívatottabb póttája, akinek súlyos betegségéről már több ízben megemlékeztünk, igen rosszul érzi magát és orvosai komolyan aggodnak életéért.

— **Eldőléptett telekkönyvezető.** A m. kir. igazságügyminiszter *Martinu* Gábor aradi kir. tör-

vényszéki telekkönyvezetőt jelenlegi alkalmazása helyén a IX. fizetési osztály 3. fokozatába telekkönyvezetővé nevezte ki.

— **Kardpárhaj.** Ma délben tizenkét órakor véres kardpárhaj folyt le a Kossuth-utcai honvéd laktanyában *Zubor* Andor rendőrfogalmazó és *Keller* Lajos joghallgató között. Segédek voltak *Zubor* Andor részéről dr. *Volcsov* Géza és *Szeberényi* Gyula, orvos dr. *Aussterveil* László, *Keller* Gyula részéről dr. *Tabakovits* György és *Lászlár* József. A felek háromszor csaptak össze s ekkor *Keller* Gyula fejének és arcának bal oldalán egy harminc centiméteres vágást kapott. A segédek erre a harc képtelenségre kiirt párbajt megszüntették. Az affér összeszólalkozásból keletkezett.

— **A fuvarozási díjak Aradon.** Az aradi fuvarosok több ízben kérték a várostól, hogy életfenntartásuk biztosítása céljából készíttessen szabályrendeletet a fuvarozásról, melyből zárja ki a szomszéd községekből ide átjövő fuvarosokat. A tanács el is készítette a kívánt szabályrendeletet, amelynek értelmében a város területén fát, téglát, homokot, stb. csak aradi lakos szállíthat fuvarszerűen. A szabályrendelet már készen volt, mikor a jogi bizottságnak eszébe jutott, hogy a mikalakai, zsigmondházi s a többi falvakból bejövő fuvarosok kizárása esetén, az aradi közönséget kiteszik az itteni fuvarosok önkényének, akik versenytárs hiányában majd olyan magas díjakat fognak kérni, amilyen nekik tetszik. Ezt azután úgy akarták megakadályozni, hogy a szabályrendeletben a fuvarozáson is épügy, mint a bérkocsizáson, fiks árakat határozzanak meg, melyeknél többet kérni a fuvarosnak büntetés terhe alatt tilos. A kapitányi hivatal kerületekre osztotta fel fuvarozás szempontjából a várost s megállapította a fuvardíjakat is. A jogügyi bizottság azonban, amely ma ismét foglalkozott ezzel az ügygyel, miután sem a kerületi beosztást nem tartotta célszerűnek, sem a megállapított árakat nem találta elfogadhatónak, visszaadta az ügyet a tanácsnak saját hatáskörében való intézkedés céljából.

— **A Nagyváradai Naplót elkobozták.** A *Nagyváradai Napló* ma ritka meglepetésben részesült: az ottani törvényszék vizsgálóbírája elkobozta a lap összes példányait s betiltotta annak elárúsítását.

A magyar sajtóban szokatlan esetnek az az előzménye, hogy nagyváradai kollegánk leközölt a kolozsvári *Ujság* nyomán egy cikket s ezt a címet adta neki: „Királysértés egy hírlapi cikkben”. A kolozsvári ügyészség a szóban forgó cikket, a mely „Józan fővel” cím alatt még a *Mátyás-szobor* leleplezése alkalmával jelent meg a kolozsvári lapban, királysértés miatt perbe fogta annak szerkesztőjét, *Eber* Jenő biztosítási titkárt. A „Nagyváradai Napló”-t nem az inkriminált passzusok reprodukálása miatt foglalták le, hanem azért, mert megdicsérte a cikket bátor, őszinte hangjáért. A vizsgálóbíró intézkedéséből kora reggel rendőrök jelentek meg a nyomdában, kávéházakban, valamint az összes tőzsdékben s a „Nagyváradai Napló” ott talált példányait elkobozták. Azt azonban nem tudták megakadályozni, hogy a vidékre szánt lapszámok el ne menjenek, mert azokat már hajnalban elvitte a posta.

— **Halálozás.** *Wittenberger* Ármir aradi kereskedő családjában leverő gyászeset történt. Klára leánykájuk tegnap, tizennégy éves korában meghalt.

— **Megjutalmazott cselédek.** A város kapitányi hivatala minden évben pályázatot hirdet a leghűségesebb, kifogástalan magaviseletű és egy helyen leghosszabb ideig szolgáló nő cselédek megjutalmazására. Az idén tizenny cseléd jelentkezett a kitűzött három díjra, melyet a tanács fog odaitélni szombati ülésén. A pályázók között a kapitányi hivatal ma ejtette meg a kizárását s megjutalmazásra ajánlotta első helyen *Török* Vilmát, aki Urbán Iván főispán-

nál szolgál 21 év óta, második helyen *Cserné* Rózát, aki *Dobiaschi* Máriánál 11 év óta s végül *Reisz* Margitot, aki *Pollák* Józsefnél szolgál 10 és fél év óta. A többi nyolc pályázó dr. Vas Sándor, *Frantzély* Albert, *Pókász* Imre, *Steinitzer* Paula, özv. *Lilin* Józsefné, *Ilica* Jakab, *Institőrisz* János és *Szarmány* Gyula szolgálataiban állanak.

— **Uj uradalmi állatorvos.** A zombolyai uradalmi állatorvosi állást több pályázó közül *Varga* János volt aradi törvényhatósági állatorvos nyerte el. Az új állatorvos folyó hó 15 én foglalja el állását.

— **A temesvári hadtest új tarack-útege.** Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy a hadügyi minisztérium a temesvári hadtestparancsnokságnál egy új tarack-úteg felállítását tervezi. Ezzel kapcsolatban adjuk azt a katonai hírt is, hogy a 20-ik számú tüzérezredet legközelebb *Pancsovára* helyezik át.

— **A teherkocsi alatt.** *Mező Kovács* házáról írja tudósítónk: Tegnap délután három órakor *Tasi* Ferenc és *Arway* József ref. kovács házi lakosok napszámba földet hordtak az itteni gazdasági vasutnál. A földet a vagonba féloldalt rakták úgy, hogy az a töltés mentén levő árokba fordult *Tasi* a vagon alá került, oly szerencsétlenül, hogy ott szörnyet halt. Feleséget és két kis gyermeket hagyott hátra.

— **Az aradi fogház lakói.** Az aradi törvényszék fogházában, dr. *Meszényi* Antal kir. ügyész kimutatása szerint, jelenleg 108 egyén van letartóztatva. Ezek közül: 99 férfi, 9 nő; 87 jogerősen elítélt, 15 vizsgálati fogságban van, 6 felebbezés alatt áll. Mukkával foglalkozik 92 rab s ezek december hóban 63 korona 90 fillért kerestek.

— **Óvodai ünnep.** A *borssebesi* kisedevő-ban szép ünnepély volt karácsony előtti napon. Mint minden évben úgy az idén is Gróf *Széchenyi* Istvánné óvobizottsági elnöknő díszes karácsonyfát állított fel a kisedevőben. Az ünnepélyt *Rázel* Istvánné bizottsági elnöknő nyitotta meg, számos vendég előtt. Az ünnepélyt a gyermekek *Pásztor* néke nyitotta meg és ezt a ragyogó karácsonyfáról szóló alkalmi versek követték, majd a *Jezus* történetenek elmondása következett; melyeknek betanítása özv. *Bihari* Istvánné óvónő fáradozását dicsérik. Ezek után az ajándékok szétosztása következett. Az óvodából a katolikus elemi iskolába ment a közönség, hol szintén karácsonyfa volt felállítva. E hó 3 án mintegy harminc óvónövendék, továbbá a rom. kath. református és gör. kath. elemi iskolák gyermekei, és vagy husz szegény asszony gyermekeit rubázták fel.

— **Szobafűz.** Az államvasutaknak a csanádi-palota első emeletén lévő hivali helyiségét ma tűz fenyegette. A titkár szobájában ugyanis a kályha parázs-szikráitól tüzet fogott a szőnyeg s reggel fél 6 órakor, mikor a szolga takarítani ment, a szoba már telve volt füsttel. A tűzoltók rövid idő alatt megjelentek a csanádi palotában s a tüzet elfojtották.

— **Szőkés az esküvő előtt.** Erdekes vendége van most egy nagyváradai előkelő szárlónak: egy fejtűnőn csinos és uriasan öltözött fiatal leány, aki egy szomszéd városból éppen az esküvő napján szökött meg. A szülők — ismeretes a régi történet! — egy gazdálkodóhoz akarták férjhez adni, akit a leány ki nem állhatott. Esküvő előtt a leány kifeleutotta több ízben, hogy semmiképpen sem lesz szülei választottjának felesége, mire a vőlegény elkeseredésében lelövessel fenyegette őt. Az esküvő napja már el is érkezett, a szülők hajthatlanok maradtak, a szép leány tehát a szökést választotta, hogy megoldja a csomót. A nagyváradai rendőrség a leány ott tartózkodásáról értesítette a szülőket.

— **Bűnös asszonyok.** Az aradi rendőrség bűnügyi osztálya kriminális eljárást folytat három aradi asszony ellen, akik az angyalcsinálás bűne miatt kerültek a hatóság elé. *Rab* Helén huszonkétéves lugosi illetőségű cselédleány akarta megszabadítani bűnös szerelme következményeitől *Szatánkov* Julianna Leiningen-utcai születésű. A manipuláció tudomására jutott a rendőrségnek, amely vizsgálatot indított

395—1903.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi ministeriumnak rendeletéhez képest közhírré tesszük, hogy törvényhatósági bizottságunknak azon 26702—618. és 29530/660—1902. számú határozatait, a melyekkel a kiszombor—aradi és debreczen—fehértemplomi állami közutak Arad sz. kir. város területén átvonuló szakaszának szilárd anyaggal való burkolása céljából a közuti alap terhére a magyar jelzálog hitelbanktól 200000 korona kölcsönnek felvétele elhatározott, folyó évi január hó 7 től kezdődőleg 8 napon át a városház kapujára közszemlére kifüggesztetik s hogy ezen határozatok ellen, ezen határidőn belül, a község kötelekébe tartozó bármely polgár felbevezéssel élhet.

Arad, 1903. évi január hó 3.
A városi tanács.

29831—1902.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi ministerium 95893—1902. szám alatt kelt intézkedéssel értesít, hogy a szőlő oltványok elárúsításával foglalkozó egyes egyének szőlőoltványokat akként és azzal az ajánlattal hirdetnek eladásra és hoznak forgalomba, hogy azok a beoltás után azonnal vagy esetleg mohában lőtént elhajtás után, de iskolásás nélkül állandó helyre ültethetik.

Mint hogy az ily oltványokkal történt betelepítés a legkedvezőlenebb eredményeket tüntette fel, figyelmeztetjük a szőlőbirtokosokat, hogy ily oltványokkal való betelepítésétől tartózkodjanak.

Arad sz. kir. város tanácsának 1902. évi december hó 31-én tartott üléséből.

A városi tanács.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok mezőgazdasági répaszeszgyáraiban előállított szeszből 1000 hectoliter % contingens finomított szesz kerül eladásra.

Felhívatnak tehát a venni szándékozók, hogy egy (1) koronás bélyeggel és az ajánlott szesz árának 10%-át tevő hátnapénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok igazgatóságához 1903. évi január hó 16-án délelőtt 10 óráig nyújtsák be.

Az eladásra és átvételre vonatkozó közelebbi feltételek a gazdasági főigazgatónál (földmívelésügyi ministerium II. em. 80. sz. ajtó) és a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál megtudhatók és kívánatra megküldetnek.

Kelt Budapesten, 1902. évi december hó 18-án.

M. kir. földmívelésügyi minister.

68

Ezrekre menő hálairattal elismert egyetlen és kitünő hatású
tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és gyökeresen eltávolít.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

MUNDAN

legujabb és legkitünőbb amerikai folttisztító víz.

Mindenféle ruhaszövetből zsír és egyéb foltot azonnal eltávolít anélkül, hogy a szövet színét megtámadná avagy azon a más tisztítószerrel szokott foltkarikát idézne elő. **Mundan** nem gyúlékony, kezelése nem jár veszéllyel.

Egy 200 grmos üvegnek az ára 25 krajczár.

Phenol-sav.

Poloska kiirtására egyetlen biztos hatású szer, alkalmazása igen egyszerű, egy párszori beecsetelés után meglepő eredmény érhető el. — **Ára egy üvegnek 35 krajczár.**

A fenti szerek csakis

652

Hajós Árpád

gyógyszertárban kaphatók

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Papirkereskedés

TELEFON 126. SZ.

BLOCH H.

papirkereskedése,
könyvnyomdája,
fényképészeti cikkek
raktára.

DISZLEVÉLPAPIROK

művészies kivitelű dobozokban, felülmúlhatlan választék.

FESTÉKSZEKRÉNYEK

olaj és aquarel.

RAJZESZKÖZÖK.

FÉNYKÉPÉSZETI GÉPEK.

ÍRÓ-ASZTALI KÉSZLETEK.

Rendkívüli nagy választék.

Valóban mérsékelt árak!

2278

Képes művészlapok és levelező lapok legnagyobb választéka.

Az üzlet egész nap nyitva van.

Könyvnyomda

Charta Aradiessimost a legujabb méretű levél-papír

A legegyszerűbben névjegyek nálam készülnek.

Fényképészeti cikkek raktára

Naponta postacsomag-expeditió.

1—1903.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir város gazdasági széke a rendőrlégénység, tüzoltó és szolgálzomány részére 1903. évben szükséges ruhák szállítása iránt 1903. évi január hó 12-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár:

A ruha megnevezése	Három negyed méter, egy kapu és 15 hivatásosok	1 óraparancsok, gépsz. tüzoltó és 3 koronáknak	Rendőrlégénységnek	Összesen darab szám	Egy-séges ár		Összesen	
					Kor.	fil.	Kor.	fil.
Posztó zubbony	19	—	86	105	16	40	1722	—
" nadrág	19	—	13	32	13	—	416	—
" mellény	19	—	86	105	6	40	672	—
" köpeny	15	—	1	16	35	—	560	—
" tiszti pantalló	—	1	—	1	24	—	24	—
" lengyel nadrág	—	17	13	30	13	—	390	—
Téli posztó pantalló legénységnek	—	4	—	4	13	—	52	—
Posztó magyar nadrág	—	—	73	73	13	—	949	—
Legénységi posztó télikabát	—	6	—	6	25	60	153	60
" télizubbony	—	21	—	21	16	40	344	40
Mosó vászonzubbony	19	21	—	40	5	60	224	—
Fehér mosó nadrág	19	21	80	120	5	—	600	—
Mosó mellény	19	—	—	19	3	60	68	40
" tiszti zubbony	—	1	—	1	7	—	7	—
Fehér mosó magyarnadrág	—	—	6	6	5	—	30	—
Kék nyári mosó zubbony	—	—	86	86	6	—	516	—
Gummi gallér kámzsával	—	—	10	10	19	—	190	—
Téli sapka	13	—	—	13	3	60	46	80
Nyári sapka	6	21	73 leg. 13 alr.	113	3	60	406	80
Alsó ing	19	—	—	19	2	50	47	50
" nadrág	19	—	—	19	2	50	47	50
Jäger alsó ing	—	1	—	1	5	—	5	—
" nadrág	—	1	—	1	5	—	5	—
Nyakraváló	19	—	—	19	—	30	5	70
Celuloze	19	—	—	19	—	30	5	70
Tiszti sapka	—	1	—	1	8	—	8	—
Nyakraváló celulossal	—	38	—	38	—	30	11	40
Gyapju kardbojt	—	—	12	12	4	—	48	—

Kikiáltási ár összesen 7555/80

Bánatpénzzül leteendő a kikiáltási ár 10% a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban. Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók és csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja. Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1903. évi január hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta: **Dr. Angel,** s. k. aljegyző.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Fessgyerek.

Postrestant levele van a főpostán, Barnától.

Szép asszony

diskrét, érdeknélküli ismeretségét keresi intelligens fiatalember. Ajánlatokat „Asszony” jellegével, a kiadóhivatal közvetíti.

Kereskedő segéd

rőfős és divatáru szakmából ügyes kirakat rendező kerestetik. Ajánlatok fényképpel „1000 szolid” jellegével e laphoz intézendők.

Erdélyi kormos alma

1 kilogramm 15 kr. Kapható Sponner Adolfnál Aradon, Wesselényi-utca 16. szám. 24

Egy 12—13 éves fiúnak,

egy használt jó, egész hegedű megvételre kerestetik. Guttman Samu. Forray-utca. 70

Könyvelő

állást keres. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek. „Szorgalmas” jelleg alatt. 63

2 lakás május hó 1-étől kiadó.

Minden lakás 2 utcái, 1 udvari szobából és hozzátartozó melléképülységekből áll. Bővebbet Flórián-utca 6/c. 69

Szállító

versenyképes, ki waggonokban eleven szárnyasokat szállít, készpénz vevő által kerestetik. Ajánlatokat B. D. 7407. jellegével G. L. Daube & Co. Berlin W. 8. hirdetési irodája közvetíti. 2701

Legjobb bevásárlási helye mindennek

illatszerek,
szappanok,
fogkefék,
fogporok,
fogpasztak,
szárvizek,
hőlgyporok,
arczcremek,
arcvizek,
hajszeszek,
szivacsoknak.

Szép fogak!
csakis

DENTOLIN

fog creme
haszn. lata által nyerhetők.

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.
Egy tubus 50 fillér.

A legmegbízhatóbb minőségekben

mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAKI

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON. 1710

16627 és 16785—1902. P. szám.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék, mint hitbizományi bíróság, gróf Königsegg Fidélnék, mint a gróf Königsegg család rothenfelsi ága hitbizományi birtokosának 16627—P. 1902. és 16785—P. 1902. szám alatt hitbizományi kölesön engedélyezése, illetve felemelése tárgyában beadott kérelme folytán a hitbizományi jószágok értékének megállapítása végett a bírói becsüt elrendelte és ennek foganatosítására Pogonyi Nándor aradi kir. törvényszéki albirót, mint a hitbizományi ügyek előadóját kiküldötte.

A bírói becsütnek Taucz községben való foganatosítására 1903. évi február hó 3. napjának d. e. 9 óráját, ezt megelőzőleg pedig a szakértő becsütök megnevezésére rendel s a kir. törvényszék pertárában tartandó jegyzőkönyvi tárgyalásra 1903. évi január hó 17. napjának d. e. 9 óráját kitűzván, azokhoz a gróf Königsegg család rothenfelsi ágának hitbizományi várományosait személyesen, vagy megbízandó ügyvédek útján a törvényes következmények terhe alatt ezennel megidézi.

Kelt Aradon, az aradi kir. törvényszék, mint hitbizományi bíróságnál 1902. évi december hó 17-ik napján.

Pogonyi Nándor,
kir. törvényszéki bíró.

72

Villanyos házi csengő bevezetést,

Villanyos házi csengő javítást,

Villanyos csengő évi jókarban tartást,

Házi telephon
szerelést szakszerűen és jutányosan készít 1753

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogép raktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Zálogcéduákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Borszivattyuk

3 évi jótállással (ingyen javítás) árak 90 koronától feljebb.

Hozzávaló első minőségű gummicsövek 3 koronától feljebb. Fejtőképesség óránként 3000 litertől feljebb.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott 1635

tüzi-fecskendők és kutak

valamint javítások elfogadtnak.

Telefon 369. szám.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

uri szabósága
Aradon,
Vörösmarty-utca 1. szám.

**Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.**

**Férfi, fiu, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.**

Oriási választék, meglepő olcsó árban!

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.